

ЩОДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Міжнародна економічна інтеграція – це вищий рівень розвитку міжнародних економічних відносин, коли інтернаціоналізація господарського життя проявляється у переплетінні національних господарств двох або кількох країн та проведенні ними узгодженої міждержавної торговельно-економічної політики.

Динамічний розвиток процесів міжнародної економічної інтеграції зумовлений:

- економічним розвитком країн, їх груп та регіонів світу в умовах нерівномірного розподілу ресурсів;
- закономірностями науково-технічного прогресу;
- тенденціями демографічного розвитку;
- наявністю і необхідністю вирішення глобальних проблем (енергетичної, продовольчої, економічної, охорони навколишнього середовища, використання світового океану та космосу, економічного зростання та народонаселення, економічної безпеки, роззброєння);
- різким скороченням відстаней за рахунок розвитку транспортно-комунікаційних мереж,
- ринковою "уніфікацією" економічного розвитку.

Як теоретично обґрунтовані і практично апробовані виділяють такі 6 основних форми міжнародної економічної Інтеграції: зона преференційної

торгівлі; зона (асоціація) вільної торгівлі; митний союз; спільний ринок, економічний та політичний союзи.

Зона преференційної торгівлі являє собою зону з пільговим торговельним режимом, коли дві або кілька країн зменшують взаємні тарифи по імпорту товарів, зберігаючи рівень тарифів у торгівлі з іншими країнами. Найбільш показовим історичним прикладом такої форми інтеграції є преференційна система Британського співтовариства (1932 р.), що об'єднувала 48 держав,

У зонах вільної торгівлі діє особливий пільговий торговельний режим для країн-учасниць за рахунок усунення внутрішніх тарифів при їх збереженні в торгівлі з іншими країнами. Типовими прикладами є Європейська асоціація вільної торгівлі (1960 р.), зона вільної торгівлі США— Канада (1988 р.).

Митний союз — це угода двох або кількох держав, що передбачає усунення внутрішніх тарифів та встановлення спільного зовнішнього тарифу. Такі угоди діяли у Бенілюксі (з 1948 р.) та Європейському союзі (з 1968 р.).

У межах спільного ринку забезпечується вільний рух не тільки товарів, а й послуг, капіталів і громадян (робочої сили). Такі умови економічних взаємовідносин у, цілому характерні нині для Європейського союзу.

В економічному союзі вільний рух факторів у результаті виробництва доповнюється гармонізацією внутрішньої та зовнішньої економічної політики. У країнах-учасницях функціонує, як правило, єдина грошова одиниця. Прикладом таких союзів є Бенілюкс (з 1960 р.) США, до 1991 р. — колишній СРСР.

На основі економічних створюються політичні союзи, в яких поряд з економічною забезпечується і політична інтеграція.

Економічна природа інтеграційних угруповань та взаємовідносин між країнами, що їх утворюють, зумовлюють логіку і спадкоємність у становленні та розвитку форм міжнародної економічної інтеграції.

Для створення економічного інтеграційного угруповання двох або кількох країн необхідні певні політико-правові, економічні, соціально-культурні та інфраструктурні умови.

Ефективність міжнародної економічної інтеграції досягається за рахунок:

- усунення дискримінації та бар'єрів між країнами — учасницями інтеграційних угруповань у русі товарів, послуг, капіталу, робочої сили і підприємництва;
- стандартизації та уніфікації у виробничо-комерційній сфері;
- динамічного ефекту внаслідок розширення ринку і економії на масштабах виробництва,
- забезпечення достатнього рівня конкуренції.

Для зрілих інтеграційних угруповань (спільний ринок, економічний та політичний союзи) характерними є такі риси:

- синхронізація процесів відтворення у межах груп країн;
- створення господарського комплексу з тісними взаємозв'язками національних економік і пріоритетом власного поділу праці;
- особливі механізми регулювання переважно через наднаціональні органи;
- узгоджена політика як у взаємних економічних відносинах, так і у відносинах з іншими країнами та їх групами.

- **Висновок**

У цілому послідовний розвиток форм міжнародної економічної інтеграції забезпечує більш повне і раціональне використання економічного потенціалу країн та підвищення темпів їх розвитку.

Водночас вирішуються важливі питання соціальної політики як внаслідок об'єктивно зумовленого зниження цін на основні товари і послуги та створення нових робочих місць, так і через концентрацію зусиль країн-учасниць на пріоритетних програмах соціально-економічного розвитку.

Слід також зазначити, що в зрілих інтеграційних угрупованнях виробляються і реалізуються потужні та дійові механізми й інструменти забезпечення групової економічної безпеки.

Тим часом, незважаючи на очевидні економічні переваги, процеси міжнародної економічної інтеграції перебігають у складному переплетінні політичних і соціально-економічних проблем. Основними чинниками, що зумовлюють виникнення та існування таких проблем, є:

- націоналізм; традиційні конфлікти між окремими країнами та групами країн; ідеологічні розходження,
- політико-правові, економічні й соціально-культурні відмінності країн-учасниць; збільшення витрат при реалізації регулюючих функцій на наднаціональному рівні; суперечності розширення складу інтеграційних угруповань та ін.

Сучасним процесам міжнародної економічної інтеграції притаманні певні особливості, а саме:

- динамізм процесів міжнародної економічної інтеграції в цілому;
- нерівномірність розвитку і реалізації форм міжнародної економічної інтеграції;
- розвиток поряд з інтеграційними дезінтеграційних процесів;
- переважний розвиток регіональних міжнародних економічних угруповань (економічний регіоналізм);
- формування реальних умов світової економічної інтеграції.

Великий досвід і потенціал регіональної міжнародної економічної інтеграції має Європа, що зумовлено як політичними і соціально-

економічними особливостями розвитку європейських країн у період після другої світової війни, так і сучасними тенденціями розвитку світової економіки, коли остаточно формуються три світових економічних центри (Європа, Північна Америка з домінуючою роллю США та Азія з пріоритетом Японії).